

JEUGDZORG

liaan – de vlier

PEDAGOGISCH PROFIEL

1 INHOUDSOPGAVE

2	Voorstelling organisatie	4
3	Doelgroep en missie	4
4	Visie vzw Jeugdzorg	4
5	Theoretische denkkaders en methodieken.....	6
5.1	Positief leefklimaat	6
5.2	Veerkrachtgericht werken	7
5.3	Ondersteunende denkkaders	8
5.3.1	Netwerkbegeleiding.....	8
5.3.2	Herstelgericht werken	9
5.3.3	Nieuwe autoriteit en geweldloos verzet.....	10
5.3.4	Verbindende communicatie	11
6	Modulair aanbod	13
6.1	Afdeling Liaan	13
6.2	Afdeling De Vlier	14
7	Werkingsprincipes modulair aanbod	14
7.1	Begeleiding in functie van verblijf.....	14
7.1.1	Leefgroepswerking.....	15
7.1.2	Kamertraining	15
7.2	Contextbegeleiding.....	16
7.2.1	Positieve heroriëntering (PH).....	17
7.3	Dagbegeleiding	17
8	Samenwerkingsverbanden Jeugdzorg VZW	18
8.1	VONK.....	18
8.2	RTJ De Tafels.....	18

2 VOORSTELLING ORGANISATIE

Maatschappelijke zetel
Weefstraat 30
9810, Eke
Ondernemingsnummer: 0439196105
Telefoonnummer: 09/282.71.44
E-mail: info@jeugdzorg.be

Afdeling Liaan
Weefstraat 30
9810, Eke
Telefoonnummer: 09/385.53.34 of 09/282.53.52
Faxnummer: 09/261.55.99
E-mail: liaan@jeugdzorg.be

Afdeling De Vlier
Dokter De Moorstraat 58 en 62
9300, Aalst
Telefoonnummer: 053/71.15.77
Faxnummer: 053/77.13.98
E-mail: de.vlier@jeugdzorg.be

3 DOELGROEP EN MISSIE

Vzw Jeugdzorg is een organisatie voor bijzondere jeugdzorg erkend door het Vlaams Agentschap Opgroeien. Onze organisatie biedt ondersteuning aan kinderen, jongeren en hun gezin/context waarbij de opvoeding is vastgelopen en waarbij men zich in een verontrustende en/of kwetsbare leefsituatie bevindt.

Vzw Jeugdzorg wil dat kinderen en jongeren zich maximaal kunnen ontwikkelen en hun plaats kunnen innemen in de samenleving. Dit willen we realiseren door kinderen, jongeren en hun gezin te ondersteunen in hun kwetsbare leef- en opvoedingssituatie, door het versterken van hun netwerk en het vergroten van hun veerkracht.

Onze organisatie biedt ondersteuning via een aanbod van verschillende soorten modules: contextbegeleiding, positieve heroriëntering, dagbegeleiding in groep, verblijf in leefgroepen, kamertraining en contextbegeleiding in functie van autonoom wonen.

4 VISIE VZW JEUGDZORG

Onze organisatie wenst zowel naar cliënten als naar medewerkers in te zetten op een positief klimaat, gebaseerd op respect, vertrouwen, verantwoordelijkheidszin, participatie en verbinding.

We geloven dat elke ouder-kindrelatie alle mogelijke kansen moet krijgen om zich te ontplooiën tot een authentieke en rechtvaardige relatie, waarbij elke betrokkene rekening houdt met en tegemoetkomt aan de behoeften van autonomie en wederkerigheid van de andere gezinsleden. Daar waar de veiligheid van de kinderen in het gedrang komt, met mogelijke tijdelijke uithuisplaatsing,

blijven we geloven in de krachten en de groei van het gezin en diens netwerk om dit opnieuw om te buigen naar nieuwe kansen voor de jongere en zijn netwerk.

Bij het samen op weg gaan met kinderen en gezinnen, wensen we te spreken vanuit een taal op maat die perspectief en kansen biedt, die hoop aanwakkert en die focust op de krachten van mensen. We geloven sterk in een authentieke communicatie, die vertrekt vanuit het hart en vanuit een grote luisterbereidheid, een communicatie die eerlijk en open is naar de anderen, ook wat moeilijke thema's en boodschappen betreft.

We zetten in onze begeleidingen dan ook sterk in op het verstevigen van het netwerk van kinderen en gezinnen. Want wat mensen krachtig en sterk maakt, is het hebben van betrouwbare hulpbronnen en zelf een hulpbron voor anderen kunnen zijn. Daarnaast geloven we dat verbindingen met anderen ieders leven verrijkt.

Als organisatie zijn we dankbaar dat we beroep kunnen doen op een netwerk van externe partners, die een hulpbron zijn in het realiseren van onze missie. Het aangaan en onderhouden van samenwerkingsverbanden, in welke vorm dan ook, is essentieel om samen het verschil te maken.

Binnen een samenleving die steeds meer gekenmerkt wordt door diversiteit, tonen we als neutrale organisatie respect voor ieders levensbeschouwelijke visie en zijn we ook actief nieuwsgierig naar de diverse uitgangspunten om bij te dragen aan een kwaliteitsvol samenleven. Dit kwaliteitsvol samenleven willen we zowel met onze cliënten en medewerkers als met onze externe partners waarmaken. Daarom staat JEUGDZORG voor :

- J** juist (met passende en gerechtvaardigde zorg)
- E** efficiënt (via duidelijke processen, het responsabiliseren en het netwerken)
- U** uitnodigend (als gelijkwaardige partner in open dialoog)
- G** gedragen (aanvaard worden en dit mee uitdragen naar anderen)
- D** dynamisch (flexibel, bereid tot verandering)
- Z** zorgzaam (emancipatorische zorg, meerzijdige partijdigheid)
- O** overlegd (met alle betrokken netwerken)
- R** respectvol (als basishouding naar elkaar toe)
- G** getoetst (bevroegd, gemeten, overlegd)

5 THEORETISCHE DENKKADERS EN METHODIEKEN

Het dagelijks handelen van onze begeleiders wordt grotendeels bepaald door onze 2 grote pijlers : “positief leefklimaat” en “veerkrachtgericht werken”.

Andere denkkaders dienen ter ondersteuning van deze kaders. Alhoewel deze lijst zeker niet volledig is, zijn dit de voornaamste ondersteunende kaders : netwerkbegeleiding, herstelgericht werken, nieuwe autoriteit/geweldloos verzet, en verbindende communicatie.

5.1 POSITIEF LEEFKLIAMAAT

Het leefklimaat van jongeren en hun context komt soms onder druk te staan, waarbij gevoelens en emoties van stress, onrust en onveiligheid een oorzaak en gevolg kunnen zijn. Om dit tegen te gaan, is er nood aan een omgeving die gekenmerkt wordt door veiligheid en voorspelbaarheid, waarbij de basisbehoeften van verbinding, competentie en autonomie centraal staan en er een goed flexibel evenwicht wordt gehanteerd.

Binnen een positief leefklimaat ligt de focus op het bevorderen en stimuleren van ieders groei en ontwikkeling. Om dit te bekomen wordt de nadruk gelegd op de sterktes en mogelijkheden, waaruit leermogelijkheden worden gecreëerd en succeservaringen worden beleefd. De relatie tussen begeleider en cliënt is hierin een centraal onderdeel en bepaalt de effectiviteit van de hulpverlening. Als hulpverlener zorg je voor nabijheid en fysieke en emotionele beschikbaarheid, om zo verbinding te bekomen waarbij er waakzame zorg kan geboden worden.

Deze verbinding is niet enkel van belang binnen de relatie tussen hulpverlener en cliënt, maar ook binnen het netwerk van de cliënt zelf. Wanneer het leefklimaat van een gezin onder druk komt te staan, heeft dit zijn effect op de onderlinge relaties binnen het gezin, alsook het bredere netwerk waarin zij zich bevinden. Daarom is het belangrijk dat iedere persoon zijn of haar plaats krijgt binnen het hulpverleningskader en de daarbij horende ondersteuningsnaden in kaart worden gebracht.

Wanneer de onveiligheid binnen een gezinscontext te groot wordt, is het soms nodig een kind of jongere op te nemen binnen een dagcentrumwerking of (tijdelijk) uit huis te plaatsen. De jongere komt terecht in een groep waarbij ieder kind zijn of haar eigen identiteit, verlangens of noden heeft. Dit zorgt voor heel wat spanningen en onrust, waarbij onderliggende groepsdynamieken niet weg te denken zijn. Als hulpverlener is het belangrijk oog te hebben voor deze verschillende dynamieken en in te staan voor positieve onderlinge interacties zodat de groep voor iedereen een veilige plaats kan zijn. Het opstellen van positieve groepsdoelstellingen, bieden van nabijheid, organiseren van verbindende activiteiten en tijd vrijmaken voor overlegmomenten zijn zaken die begeleiders kunnen ondersteunen in het bewaken van de bestaande groepsdynamieken¹.

Binnen vzw Jeugdzorg proberen wij voor ieder kind of jongere die bij ons verblijft een positief leefklimaat te voorzien waarbij veiligheid en geborgenheid centraal staat. Bij alle ambulante begeleidingen komt dit thema van een positief en veilig leefklimaat ook hoog op de agenda te staan.

Om ons hierbij te helpen, hanteren wij ondersteunende theoretische kaders die verder in dit profiel beschreven staan.

5.2 VEERKRACHTGERICHT WERKEN

We definiëren veerkracht als een aangeleerde of aangeboren kracht in de mens om na teleurstellingen of crisissen in het leven weer terug te veren en sterker tevoorschijn te komen. Deze kracht dient als instrument met als doel het leven weer een nieuwe of andere wending te geven².

Het theoretisch kader van 'veerkrachtig werken' gaat ervan uit dat iedere persoon ooit te maken krijgt met problemen binnen zijn of haar leven. Problemen zien we als deel van het leven en de focus leggen op het louter wegwerken van problemen zorgt voor een eindeloze strijd. Daarom wensen we personen te ondersteunen in de aanpak van deze problemen, zodat ze sterker staan in de toekomst. Hierbij gaan we oplossingsgericht te werk. We proberen een respectvolle veranderbenadering te bekomen die problemen onderkent om vervolgens doelen en oplossingen op een constructieve, doelgerichte en positieve manier te definiëren. We leggen de focus op het benutten van wat goed werkt, om stap na stap de gewenste toestand dichterbij te brengen. Sterktes en eerdere successen en positieve uitzonderingen op het probleem worden benut om ideeën op te doen voor de eerstvolgende stap voorwaarts³. Door te focussen op sterktes en bewust te zoeken naar wat werkt, groeit de kracht van personen. Dit alles zien we als veerkrachtgericht werken.

¹ Icoba. (z.d.). *Investeer in een positief leefklimaat*. Geraadpleegd van: <https://www.icoba.be/investeer-een-positief-leefklimaat?>

² Libbrecht, B. (2018). *Basishandleiding netwerkbegeleiding*. Vialogos - gedeelde zorg.

³ Schlundt Bodien, C.L., & Visser, C.F. (2008). *Oplossingsgericht aan de slag. Grondhouding en techniek*. Mainpress B.V. Geraadpleegd van www.vraagkracht.nl

De samenhang van steunende en belastende persoons- en sociale en materiële omgevingskenmerken bepalen de mogelijkheid tot het herstellen van tegenslagen. Door met de sociale en materiële context te werken, pogen we als hulpverleners de steunende kenmerken te vergroten en de belastende kenmerken te verminderen. Wanneer een jongere en zijn gezin wordt aangemeld, zoeken we samen naar de pedagogische symptomen die ertoe hebben geleid de stap te zetten naar hulp en ondersteuning. Echter, net zoals dit is bij ziektes, zijn symptomen slechts zichtbare weergaven van een dieperliggend probleem. Dit probleem is het gebrek aan veerkracht, wat dient aangepakt te worden⁴.

Binnen vzw Jeugdzorg leggen wij sterk de focus op veerkrachtgericht-werken. Concreet uit dit zich via het uitwerken van een veerkrachtanalyse bij de opstart van ieder hulpverleningstraject. Deze analyse helpt ons zowel de steunende als belastende kenmerken in kaart te brengen en het pedagogisch symptoom en probleem te concretiseren. Echter, het is belangrijk deze analyse niet louter te baseren op één iemands perspectief, maar iedere betrokkene een stem te geven om zo een objectief mogelijk doelenplan op te stellen. Verdere toelichting hierover wordt gegeven bij het ondersteunend denkkader 'netwerkbegeleiding'.

5.3 ONDERSTEUNENDE DENKKADERS

5.3.1 Netwerkbegeleiding

Gezinnen kunnen heel wat stress en onrust ervaren: relaties in het gezin, met de buurt of met de familie die moeizaam verlopen, financiële zorgen, persoonlijke moeilijkheden,... Men heeft soms onvoldoende knowhow om hier op een goede manier mee om te gaan. Al deze factoren samen maken het leven zwaar waardoor ouders er niet goed meer in slagen gepast in te spelen op de noden van hun kinderen. Er ontstaat een pedagogisch probleem. We willen er toe komen dat het voor ouders en kinderen makkelijker wordt om een goed leven te leiden en dat kinderen krijgen wat ze nodig hebben. We zien het ook als onze taak om samen met de jongere en zijn context actief te zoeken naar hulpbronnen. Onze cliënten aanmoedigen om blijvend te investeren in deze hulpbronnen, kan perspectief bieden voor de toekomst⁵. Dit doen we aan de hand van de methodiek van een netwerkdiagram en veerkrachtanalyse.

Zoals eerder beschreven is er nood aan aandacht en tijd om alle stresserende en steunende factoren tot in detail in kaart te brengen. Echter, vooraleer deze factoren in kaart kunnen gebracht worden, is er nood aan een duidelijk overzicht van de affectieve relaties binnen het gezin en hun context die als steunend of belastend worden ervaren. Dit gebeurt via het opstellen van een netwerkdiagram. Gezinnen hebben reeds bepaalde steunende strategieën ontwikkeld om de problemen aan te pakken. Binnen de hulpverlening is het doel deze strategieën verder te versterken. We zoeken naar de sterke en de beperkende kanten van de leden van het gezin en verwerken deze binnen de veerkrachtanalyse. Het resultaat is een gedetailleerd beeld van alle krachten en belastende factoren van het gezinsleven.

Nadien wordt er samen een doelenplan opgesteld waarin bepaald wordt hoe de sterktes vergroot kunnen worden en hoe we de belastende factoren kunnen laten afnemen. Dit doelenplan wordt niet door de cliënt alleen uitgevoerd. Steunende figuren worden betrokken, belastende relaties worden

⁴ Libbrecht, B. (2018). *Basishandleiding netwerkbegeleiding*. Vialogos - gedeelde zorg.

⁵ Michielsen, M., Hermkens, L., & Van Mulligen, W. (1999). *Leren over leven in loyaliteit: Over contextuele hulpverlening*. Acco.

gecontacteerd om de problemen bespreekbaar te maken en weg te werken. Het is de verantwoordelijkheid van iedereen om mee te werken aan een positieve verandering. Daarom wordt actief ingezet op samenwerking tussen alle betrokken actoren: de gezinsleden, de ruimere context, andere betrokken en mogelijks te betrekken instanties (kinderopvang, welzijnsdiensten, jeugdverenigingen,...).

Doorheen het hulpverleningstraject wordt dit doelenplan uitgewerkt, geëvalueerd en bijgestuurd waarbij de cliënt en de betrokkenen 'leren leren' en er een inzicht wordt gecreëerd in de globale lasten en krachten binnen de leefsituatie. Het uiteindelijke doel is cliënten weerbaarder maken en de veerkracht zodanig te versterken, dat het begeleidingstraject kan afgerond worden en cliënten bij moeilijkheden in de toekomst kunnen terugvallen op zichzelf en het netwerk⁶.

5.3.2 Herstelgericht werken

Herstelgericht werken richt zich op het opbouwen, onderhouden en herstellen van relaties tussen mensen. Het is in de eerste plaats een houding, iets dat men zich eigen maakt en vertaalt in de omgang met anderen. Het is een taal die toelaat om in verbinding te gaan met de ander.

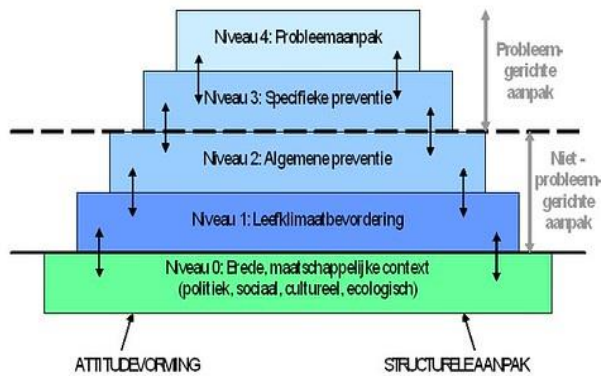
De principes van het herstelgericht werken zijn :

- **Focus op de schade** : Wanneer er zich een probleem heeft voorgedaan, wordt nagegaan wie hiervan schade heeft ondervonden. Dit is ruimer kijken dan enkel de fysieke en/of materiële schade. Het gaat ook om de emotionele schade. Naast de rechtstreeks betrokkenen, kunnen zelfs toevallige toeschouwers in die mate geraakt zijn, dat ze schade hebben geleden. Deze mogen niet uit het oog verloren worden en moeten mee betrokken worden in het herstelproces.
- **Interactief en verbindend proces** : Alle betrokkenen worden bevraagd naar hun beleving van de situatie. Men gaat in dialoog met elkaar en overlegt hoe de schade kan hersteld worden. Er is sprake van ontmoeting tussen mensen, men communiceert rechtstreeks met elkaar.
- **Verantwoordelijkheid** : Wanneer er schade is ontstaan in de relatie tussen mensen, is het de verantwoordelijkheid van de gemeenschap om die relatie te herstellen. Dit betekent dat men er oog voor moet hebben, een ruime bril moet opzetten en moeilijke momenten niet uit de weg gaat.
- **Uitdrukken van gevoelens** : Om te kunnen verwoorden wat een situatie met iemand gedaan heeft, moet deze persoon de vrijheid voelen om over zijn/haar gevoelens te praten. Dit is niet voor iedereen even gemakkelijk. Het is zoeken naar manieren om dit te bevorderen en een veilig klimaat hiervoor te creëren.
- **Gericht op de gemeenschap** : De groep (leefgroep, gemeenschap, het team,...) staat borg voor de zorg van elk van haar leden. Wanneer een lid schade is aangebracht, is het de taak van de groep om de gepaste zorg te bieden en te zoeken naar manieren om deze schade te herstellen.

⁶ Libbrecht, B. (2018). *Basishandleiding netwerkbegeleiding*. Vialogos - gedeelde zorg.

Herstelgericht werken kan zowel preventief (leefklimaat, gezamenlijk overleg) als curatief (na incident, bij gebrek aan verbondenheid) ingezet worden. Een handig hulpmiddel hierbij is de preventiepiramide om te analyseren waar acties noodzakelijk zijn.

Schema: de preventiepiramide (Johan Dekkerck)

niveau 4 : curatieve aanpak : hoe worden problemen aangepakt als ze zich hebben gesteld ?

niveau 3 : specifieke maatregelen : hoe wil men dezelfde problemen in de toekomst vermijden (door het maken van probleemanalyse)?

niveau 2 : algemene preventie : welke acties onderneemt men om problemen te vermijden?

niveau 1 : algemeen leefklimaat : oa herstel van het dagelijks leven (Ter Horst), cultuur in de organisatie

niveau 0 : algemene cultuur in de maatschappij

Het uiteindelijke doel is het faciliteren van een vreedzaam samenleven met aandacht voor het welbevinden en de ontplooiingskansen van elk individu. Via een proces van eerlijke reflectie (uit zichzelf) en feedback (door anderen) leert men iets over zichzelf en hoe men in de toekomst met bepaalde situaties beter kan omgaan. Bij gebrek aan verbondenheid, komt het erop aan deze met de ander en de gemeenschap zoveel mogelijk te stimuleren.⁷

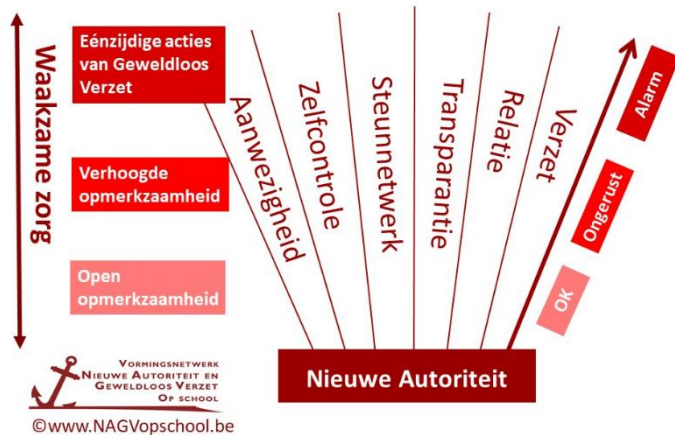
5.3.3 Nieuwe autoriteit en geweldloos verzet

De principes van Nieuwe Autoriteit zien we in de eerste plaats als een basishouding waarbij we als begeleiders handelen ten aanzien van kinderen, jongeren en hun context. Het doel van Nieuwe Autoriteit en Geweldloos Verzet is enerzijds opvoeders ondersteunen in het ontwikkelen van een krachtige invulling van hun gezagspositie, en anderzijds het installeren van een veilige omgeving waarin kinderen en jongeren kunnen opgroeien en waarbij hen alle ontwikkelingskansen aangeboden worden. Het gedrag van een kind of jongere valt niet te controleren, daar heeft de volwassene geen vat op, enkel de jongere zelf beslist hoe hij/zij zich gedraagt. De volwassene heeft echter wel de keuze in hoe hij zich gedraagt ten aanzien van de jongere en zijn gedrag, waarbij Nieuwe Autoriteit handvaten aanreikt in een nieuwe grondhouding als gezaghebbend figuur, namelijk een houding van kracht in plaats van macht.⁸

Om waakzame zorg ten aanzien van kinderen en jongeren te garanderen, wordt uitgegaan van volgende basisprincipes:

⁷ Ligand. (2004). *Samen wijs*. Acco.

⁸ NAGV. (2020). *Wat is Nieuwe Autoriteit?* Geraadpleegd van <http://www.nagvopschool.be/>

Aanwezig zijn en blijven ondanks het soms moeilijk loopt

Zelfcontrole behouden en pro-actief eigen handelen vormgeven

Steunnetwerk vormen en hieruit handelen

Transparante en open sfeer creëren

Relaties en verbindingen nastreven

Verzetten tegen grensoverschrijdend gedrag op een niet-escalerende manier, krachtig en vastberaden⁹

©NAGVopschool

Binnen onze organisatie zetten we sterk in op de verbinding met onze cliënten en starten we steeds vanuit de krachten die het netwerk reeds bezit. We kijken naar opvoeding als een gedragen verantwoordelijkheid en betrekken steeds het volledige netwerk om zo de meest optimale steun te kunnen realiseren.

5.3.4 Verbindende communicatie

Grondlegger Marshall Rosenberg definieert verbindende communicatie als een helpende hand in conflictsituaties, waarbij eerlijke en open communicatie centraal staat en er wordt gehandeld vanuit de ingesteldheid en overtuiging om zowel de behoeftes van jezelf als van de andere partij zoveel mogelijk te vervullen. Binnen het model van verbindende communicatie staan 4 elementen centraal¹⁰:

1. Waarneming

Onder waarneming verstaan we de weergave van de feiten of objectieve voorstelling van de gebeurtenis. Als mens vervallen we snel in onze eigen interpretaties, die onlosmakelijk gekoppeld zijn met onze eigen emoties, ervaringen en oordelen. Om een grotere gemeenschappelijke uitgangspositie te bekomen, opteert verbindende communicatie bij de feiten te blijven en deze ook zo te benoemen, om zo interpretatie en de bijkomende emotionele beladenheid uit de weg te gaan.

2. Gevoelens

Gebeurtenissen of onverwachte situaties kunnen heel wat losmaken. Het is dan ook belangrijk dat de ander persoon zich hiervan bewust is. Gevoelens bespreekbaar maken is geen evidentie voor iedereen, maar noodzakelijk om te kunnen komen tot open en transparante communicatie. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is de focus op je eigen perceptie van de feiten. Hierbij staan je eigen gevoelens centraal en spreek je vanuit jezelf om zo beschuldigingen naar de ander te voorkomen.

¹⁰ Lucassen, S. (z.d.). *Geweldloze communicatie: identificeer jouw innerlijke giraf en jakhals*. Geraadpleegd van: <https://www.icm.nl/extra/geweldloze-communicatie-de-giraf-en-de-jakhals/>

3. Behoeften

Uit gevoelens vloeien behoeften, zaken die jij nodig hebt om verder te gaan of dingen die je verlangt van de ander en graag anders wilt zien. Wanneer we niet op zoek gaan naar manieren om onze behoeftes te vervullen of onszelf in de eerste plaats niet bewust zijn van onze behoeften, loopt de communicatie vast. Zich bewust zijn van de eigen behoeften, maar ook oog hebben voor de ander zijn/haar behoeften, is een noodzakelijkheid wanneer men op zoek gaat naar verbinding of relatie.

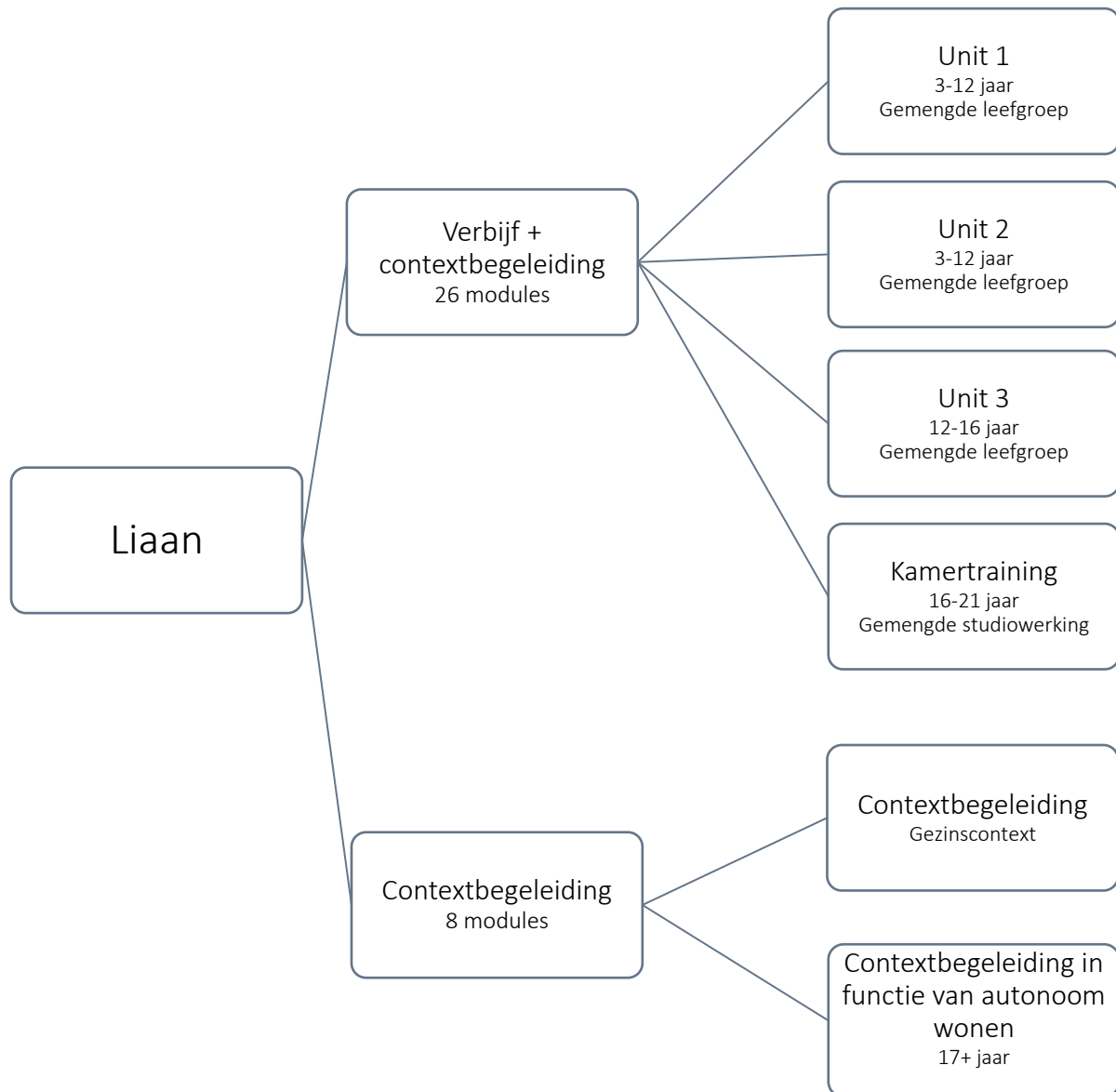
4. Verzoek

Het uiteindelijke doel is een oplossing bekomen waarbij er voldaan wordt aan zowel jouw behoeften als die van de ander. Hierbij neem je jouw verantwoordelijkheid en reik je de ander een voorstel aan, geen eis. Indien de andere persoon hier niet mee akkoord gaat, ontstaat er ruimte voor onderhandeling waarbij mededogen en begrip centraal staan¹¹.

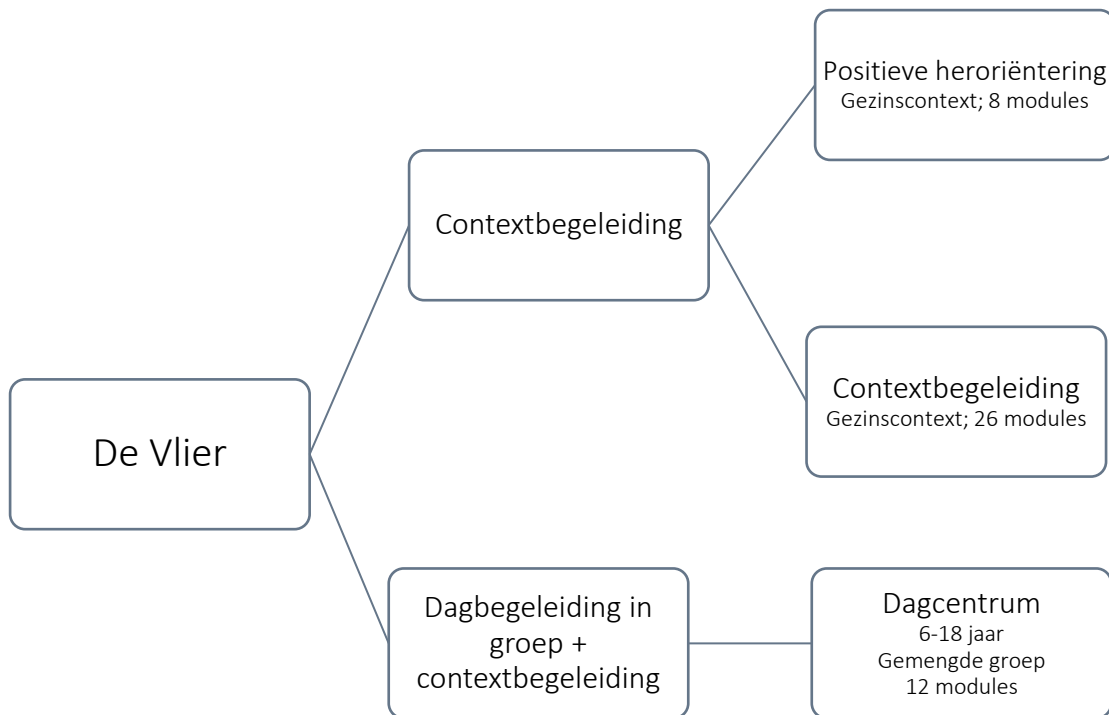
¹¹ Raets, R. (z.d.). *De kern van verbindende communicatie*. Geraadpleegd van: <https://ilovemyjob.be/verbindende-communicatie/de-kern-van-verbindende-communicatie/>

6 MODULAIR AANBOD

6.1 AFDELING LIAAN

6.2 AFDELING DE VLIER

7 WERKINGSPRINCIPES MODULAIR AANBOD

7.1 BEGELEIDING IN FUNCTIE VAN VERBLIJF

Onder begeleiding in functie van verblijf verstaan we begeleiding voor kinderen en jongeren waarbij de verontrusting binnen de thuiscontext te groot is, waardoor tijdelijke uithuisplaatsing noodzakelijk is. De algemene doelstelling binnen de module verblijf is het voorzien van een veilige en ondersteunende omgeving, waarbij we werken naar het herstel van het dagelijkse leven. Om dit te realiseren, baseren we ons op de basisprincipes van een positief leefklimaat, namelijk het bevorderen en stimuleren van ieders groei en ontwikkeling, het bieden van waakzame zorg, aandacht voor onderliggende relaties en groepsdynamieken en vertrekken vanuit de verlangens en dromen van iedere betrokkene.

Naast de groepswerking, waarbij het herstel van het dagelijkse leven centraal staat, willen we aansluitend zorg op maat bieden. Dit wordt geconcretiseerd via een gediversifieerd aanbod in relatief kleine leefgroepen, met een passend leeftijdsadequaat aanbod, waardoor de groeimogelijkheden van ieder kind of jongere gestimuleerd en bevorderd wordt.

Elke jongere krijgt binnen zijn leefgroep een individuele begeleider toegewezen, die met de jongere samen het hulpverleningstraject doorloopt. Voor elke jongere wordt gewerkt vanuit een individueel

handelingsplan, waarin de doelstellingen van de jongere, zijn context en de eventuele bezorgdheden van de hulpverleners worden samengebracht. Maximale participatie en zeggenschap over eigen begeleiding wordt hier nagestreefd door enerzijds het samen opstellen en anderzijds het samen evalueren van het doelenplan. De wensen en noden van de jongere staan hierin centraal.

7.1.1 Leefgroepswerking

Het vormen van relaties is een gegeven waarmee we reeds in aanraking komen van bij onze geboorte. Deze vorming van relaties dreigt onder druk te komen wanneer er sprake is van uithuisplaatsing. Binnen de leefgroepswerking gaat dan ook veel aandacht naar enerzijds de weerbaarheid en morele ontwikkeling van kinderen en jongeren en anderzijds het respecteren en bespreekbaar maken van deze onderliggende relaties naar zowel jongeren als context toe.

Binnen de leefgroepswerking staan we in voor het creëren van een klimaat waarbij veiligheid, vertrouwen, warmte en geborgenheid centraal staat. Binnen de leefgroep wordt een kader aangeboden waarbij de ontwikkelingstaken van de jongere centraal staan en ondersteund worden.

Zoals eerder vermeld ligt de focus binnen de leefgroepswerking sterk op het ontplooiën van ieders ontwikkelingstaken. Dit gaat van exploreren van de fysieke omgeving en eigen leefwereld via taal bij de allerkleinste kinderen, tot het leren participeren, invullen van vrije tijd en het nemen van meer verantwoordelijkheid naarmate de vordering. Een belangrijke factor binnen de ontwikkelingstaken van verschillende levensfasen is het ontwikkelen van menselijke relaties, gaande van familie, volwassenen als andere kinderen of leeftijdsgenoten. Het aangaan van een vertrouwensband en het opnemen van een bepaalde rol binnen deze band is een leerproces dat doorheen de fasen verder ontplooid wordt. Het vergroten van de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid gaat hand in hand met dit proces.

Binnen de “leefgroep kinderen ouder dan 12 jaar” komt een bijkomende focus in de leefgroepswerking te liggen, namelijk het stimuleren van zelfstandigheid en het toenemende belang van de peer-group of leeftijdsgenoten die op de voorgrond treedt.

Tienerjaren en de puberteit gaan gepaard met het op zoek gaan naar jezelf, wie je bent, wat je wensen en noden zijn.. Relationele vorming ondergaat een verandering. De vormgeving van het eigen gezin ondergaat een verandering door het loskomen van ouders samengaan met de verdere groeiende zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Eigen ideeën en meningen staan in voor het ontplooiën van de eigen identiteit wat kan zorgen voor een veranderingen binnen de rolverdeling in het gezin, maar alsook binnen sociale contacten en vriendschapsrelaties. De vormgeving van de eigen seksualiteit en intimiteit komt op de voorgrond te staan binnen de identiteitsontwikkeling. De omgang met verschillende instanties (al dan niet van autoritaire aard), alsook het instaan voor eigen basiszorg en hygiëne zijn belangrijke aspecten binnen deze groeiende zelfstandigheid. Binnen de leefgroepbegeleiding worden de jongeren ondersteund bij hun ontwikkelingstaken en levensdomeinen, waarbij de focus geleidelijk aan verschuift naar het bieden van een veilige basis waarin de jongeren de vrijheid vinden zichzelf te ontplooiën en hun eigen identiteit te vinden.

7.1.2 Kamertraining

Kamertraining is een vorm van begeleiding, waar jongeren in éénzelfde gebouw wonen, elk in hun eigen kamer of studio, maar waarbij er steeds begeleiding aanwezig is.

Bijkomend bij de werking voor de +12 jarigen, komt tijdens de kamertraining een extra focus te liggen op onder andere het creëren van een eigen woon- en leefsituatie en het participeren in eigen studietraject of werksituatie. Jongeren worden voorbereid om op eigen twee benen te staan.

De grootste focus binnen de werking van kamertraining ligt in de ondersteuning van de belangrijkste levensdomeinen bij iedere jongere. Deze domeinen gaan over zowel het eigen emotioneel als lichamelijk welbevinden, alsook het ontwikkelen van gezonde en steunende interpersoonlijke relaties. Het hebben van een sociaal steunnetwerk is belangrijk voor iedere persoon. Daarom wordt er samen met de jongere gezocht naar goede steunfiguren, zowel familiaal als daarbuiten, en wordt geleerd hoe deze te onderhouden. De zelfbepaling van het eigen leven en persoonlijke ontplooiing van interesses en talenten spelen hierin een grote rol. Dit heeft een verdere invloed op de relaties, alsook zijn of haar materieel welbevinden, inclusie tot gemeenschappen en rechten binnen de samenleving.

7.2 CONTEXTBEGELEIDING

Binnen de **module contextbegeleiding**, zowel verbonden aan verblijf, dagbegeleiding in groep als pure contextbegeleiding, staat de jongere en zijn of haar gezin centraal. Het uiteindelijke doel van de begeleiding is een positieve en veilige leefomgeving voor de jongere creëren, waarbij de focus doorheen de begeleiding ligt op de krachten binnen het gezin en het versterken van deze krachten zodat hulpverlening overbodig wordt. Met andere woorden, binnen de contextbegeleiding gaan we aan de slag met het bevorderen en versterken van de veerkracht, om zo de zelfredzaamheid te verhogen en een stabiel steunnetwerk te voorzien, zodat er een ontwikkelingsstimulerend en positief leefklimaat ontstaat voor het kind en diens gezinsleden.

Binnenin het ondersteuningstraject wordt er vanuit een erkennende en niet-oordelende positie gehandeld, waarin de meerzijdige partijdigheid binnen de hulpverleningsrelatie bewaakt wordt met het belang van de jongere als eerste uitgangspunt. Op deze manier kan er een coördinerende en verbindende basishouding ontstaan ten aanzien van alle betrokkenen binnen het traject.

Van bij de start van de contextbegeleiding wordt de focus gelegd op het onderliggend probleem, door de onderliggende betekenis van het pedagogisch symptoom bij elk gezinslid bloot te leggen. Via een gestructureerde methode wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de verontrusting (symptoom) en de onderliggende problemen die de verontrusting doen ontstaan. Er wordt info verzameld rond en inzicht verkregen in de manier waarop het pedagogisch symptoom ontstaat. De verkregen info wordt aan de hand van het netwerkdiagram en de veerkrachtanalyse bekomen en gevisualiseerd voor gezin en hulpverlening. Zo verkrijgen zowel gezin, context als hulpverlener zicht op lasten en dynamieken die de verontrusting tot stand brengen, daarnaast ook op de krachten die kunnen ingezet of bevorderd worden. Ook het netwerk rondom het gezin en de (positieve, neutrale of negatieve) impact hiervan op de bezorgdheden wordt uitgebreid belicht. Finaliteit is het creëren van een positief leefklimaat en maximaliseren van de ontwikkelingskansen van de jongere. Het gezin krijgt hierbij (samen met zijn netwerk) een grote verantwoordelijkheid: zij krijgen de tools en de hulp (inclusief vanuit de context) om de verontrusting aan te pakken. Aan de hand van subdoelen en acties wordt met de gezinsleden concreet gemaakt hoe de ontwikkelingskansen voor de kinderen zullen worden geoptimaliseerd. Het effect van de acties op de leefsituatie wordt systematisch geëvalueerd en bijgestuurd (a.d.h.v. SDAR-structuur); de weg van 'verontrustend' naar 'voldoende veilig' wordt op die manier duidelijk.

Om ertoe te komen dat gezinsleden groeien in hun eigen krachten, worden zij gemotiveerd en bekrachtigd hun essentiële rol binnen het leven van het kind maximaal op te nemen. Om hen hierin te

ondersteunen, worden wekelijkse face-to-face contacten georganiseerd binnen de contextbegeleiding onder de vorm van huisbezoeken, schoolbezoeken, overlegmomenten met externe diensten etc.

Binnen het hulpverleningstraject wordt de context van het kind maximaal betrokken en geïnformeerd aangaande het leven van het kind, dat al dan niet verblijft binnen een voorziening, en wordt er gestreefd naar actieve participatie van context binnen de diverse levensdomeinen van het kind. Hier gaat extra aandacht naar de loyaliteit van kinderen en jongeren ten aanzien van hun gezinsleden en de druk waaronder deze loyaliteit kan komen staan wanneer deze in aanraking komt met hulpverlening.

Binnen de **modules contextbegeleiding in functie van autonoom wonen** wordt er ambulante begeleiding geboden aan jongeren tussen 17 en 21 jaar die de stap zetten naar zelfstandig wonen, al dan niet na het doorlopen van het traject kamertraining. Naast het opstellen van het netwerkdiagram, veerkrachtanalyse, doelenplan en de wekelijkse ondersteuningsmomenten met de jongeren, gaat er aandacht naar de zelfredzaamheid en zelfbepaling van de jongere. De context van de jongere wordt verder aangemoedigd en ondersteund, terwijl de aanklappende begeleiding de jongere via ervaringsleren voorbereidt op de toenemende vrijheid en zelfsturing.

7.2.1 Positieve heroriëntering (PH)

De module positieve heroriëntering is een kortdurend type contextbegeleiding met een traject van maximaal 4 maand ter ondersteuning van gezinnen met kinderen tussen de 0 en 25 jaar. Binnen PH gaan we op zoek naar verbinding in vastgelopen situaties in gezinnen die de verbinding niet kwijt willen en zelf niet meer weten hoe het verder moet. PH richt zich tot gezinnen waar sprake is van een verontrustende leefsituatie. PH gaat over anders leren kijken naar, spreken over en handelen in situaties die gezinnen uitdagen. We kunnen de realiteit, de ander en de situatie niet veranderen of controleren, wel de manier waarop wij ermee omgaan en de keuzes die wij hierin maken. Er wordt opnieuw naar verbinding gezocht tussen elkaar. Er wordt gefocust op wat wél nog mogelijk is en op wat het gezin zélf kan doen of laten om dit te realiseren. Er wordt met andere woorden sterk appel gedaan op de verantwoordelijkheid/de inzet van elkeen.

Binnen de begeleiding wordt een erkennende en niet-oordelende houding aangenomen en reeds aanwezige krachten binnen het gezin uitgelicht. Via individuele gesprekken wordt het perspectief van iedere betrokkene in kaart gebracht, alsook zijn of haar geraaktheid, aandeel, verantwoordelijkheid en bereidheid tot verandering. Hierna worden cirkelgesprekken georganiseerd volgens een vaste structuur en met duidelijke spelregels. Hierbij wordt geprobeerd te komen tot verbintenis van waar uit iedere betrokkene opnieuw een verbinding met elkaar willen aangaan. De contextbegeleider neemt hierin de rol aan als procesbegeleider en doet geen inhoudelijke invulling.

7.3 DAGBEGELEIDING IN GROEP

De module dagbegeleiding in groep is een ambulante hulpverleningsvorm voor kinderen tussen 6 en 18 jaar, waarbij er naast contextbegeleiding extra nood is aan ondersteuning. Binnen deze module wordt er gewerkt aan 4 verschillende pijlers, namelijk: groepsbegeleiding, individuele begeleiding, schoolse begeleiding en contextbegeleiding.

Concreet wordt er een gestructureerd aanbod van groepsactiviteiten voorzien waarin de focus wordt gelegd op de reflectie ten aanzien van het eigen handelen, maar ook het aanleren van waarden en normen, socialisering, relatievorming, stimuleren van morele ontwikkeling, weerbaarheid etc. Vanuit een relationeel en warm affectief aanbod wordt er 'samen gehandeld' met de jongere en wordt de

nadruk gelegd op het eigen doelenplan binnen de individuele begeleiding. Daarnaast wordt gestreefd naar toenemende zelfstandigheid ten aanzien van schoolprestaties en schoolse beleving in de vorm van dagelijks gestructureerde studiemomenten, waarin de basis wordt gelegd voor de (toekomstige) schoolse loopbaan. Binnen de contextbegeleiding wordt het stappenplan doorlopen ten aanzien van het gezin en het pedagogisch probleem en wordt via een erkennende en verbindende houding ruimte gemaakt om de context van de jongere binnen te brengen in de groepsbegeleiding. Binnen de module dagbegeleiding nemen begeleiders de functie in van integraal begeleider. Dit wil zeggen dat begeleiders van het dagcentrum naast het begeleiden van de groepswerking, ook de rol opnemen van individuele begeleider en contextbegeleider van een aantal kinderen/gezinnen.

8 SAMENWERKINGSVERBANDEN VZW JEUGDZORG

8.1 VONK

VONK is een samenwerkingsverband tussen vzw Amon, vzw Ruyskensveld en vzw Jeugdzorg en biedt modules mobiele contextbegeleiding Signs of Safety aan in gezinscontexten waarbij er uithuisplaatsing dreigt. VONK staat voor:

- V** Veiligheid installeren zodat elk kind in een veilige omgeving kan opgroeien met maximaal contact met zijn gezin en netwerk
- O** Openheid van de begeleider en het gezin zorgt voor het doorbreken van geheimhouding en het opbouwen van een betrouwbare samenwerking
- N** Netwerk wordt mee verantwoordelijk voor de toekomstige veiligheid van het kind
- K** Kind centraal bij elke stap en beslissing

Criteria om te kunnen starten in deze modules, is betrokkenheid van en aanmelding vanuit een gemandateerde voorziening of Jeugdrechtbank, sprake van onveiligheid waarvan de zorgen reeds besproken zijn met het gezin, bereidheid om het netwerk te betrekken en woont het desbetreffende gezin in Zuid-Oost- Vlaanderen.

Binnen de contextbegeleiding wordt er samen met het gezin een Signs of Safety-traject doorlopen met het algemene doel transparante, warme en krachtgerichte zorg op maat te voorzien waarbij er steeds gestreefd wordt naar overbodigheid van hulpverlening. Om dit te behalen doorloopt het hulpverleningstraject verschillende stappen vanuit de Signs of Safety methodiek, zoals 3 huizen en Woord & Beeld voor kinderen, gevaarsboodschap en veiligheidsdoel opmaken, keuze netwerk met ouders, voorbereiding netwerkoeverleg, opstellen veiligheidsplan etc.

8.2 RTJ DE TAFELS

Rechtstreeks Toegankelijke Jeugdhulp De Tafels of RTJ De Tafels is een samenwerkingsverband van 24 organisaties gesitueerd binnen Oost-Vlaanderen en komende uit sectoren zoals CLB (kernpartner), VAPH, OPGROEIEN, CAW, CCGZ & K&G en biedt gratis (mobiele) ondersteuning aan jongeren (tot 25 jaar) en hun netwerk waarbij er een nood is aan hulpverlening of waarbij het hulpverleningsproces is vastgelopen.

RTJ De tafels biedt een vraaggericht en vraaggestuurd aanbod aan met het heersend werkingsprincipe dat iedereen recht heeft op hulp en elke hulpvraag aan bod moet kunnen komen. De context en het netwerk van de cliënt worden als hulpbronnen aanzien en worden betrokken in het denkproces, om zo te komen tot snelle, efficiënte en effectieve hulpverlening. Transparante, authentieke en open communicatie zijn belangrijke gehanteerde waarden en het krachtgericht werken, met het geloof in de kracht van de cliënt, staat te allen tijde centraal.

Vanuit vzw Jeugdzorg nemen 3 halftijdse medewerkers deel aan het samenwerkingsverband RTJ De Tafels, 1 halftijdse medewerker in team 1 en 2 halftijdse in team 3.

Overzicht regio's & teams:

- Team 1: Sint Laureins, Eeklo, Kaprijke, Assenede, Zelzate, Evergem, Lievegem, Aalter, Maldegem, Deinze, Sint-Martens Latem, Zulte, Nazareth en De Pinte.
- Team 2: Kruisem, Gavere, Wortegem-Petegem, Oudenaarde, Horebeke, Kluisbergen, Ronse, Maarkedal, Oosterzele, Sint-Lievens Houtem, Zottegem, Herzele, Brakel en Lierde.
- Team 3: Ninove, Geraardsbergen, Aalst, Lede, Erpe-Mere, Haaltert en Denderleeuw.